

סוד כוחה של התנועה / צביה לובטקין

יש שאלות שלא נתנו מרגוע לחברים בארץ וגם לנו: השאלה האחת היא: כיצד קרה הדבר ששם שלם הלך ככה, פשוט צוואר, לטבח. השתדלתי בסיפורי להסביר את הדבר כמיטב יכולתי. אינני יודעת מה המסקנה העולה מדברי. אך רוצה אני לומר, אם כי אין זה עוזר לנו, ואין זה מקל עלינו, שספק רב בעיני אם עם אחר היה עומד עמידה שווה בתנאים כאלה של בדידות איומה, ונגד מכונה משוכללת ומסודרת כל כך של הגרמנים. אנו יודעים איך הלכו לטבח הפולנים והשבויים הרוסים, ואיך נכנעו עמים שלמים בפני הנאצים.

השאלה השניה היא - מניין בא הכח הזה של התנועה החלוצית, לתנועת הנוער, אשר לקחה לידיה, אולי קצת במאוחר, בימים הקשים את הגה הנהלת החיים היהודיים. נדמה לי, שאין צורך לחפש הרבה את התשובות לשאלה זו. אין זה נכון, וזה גם מכאיב מאוד, אשר חושבים שעמידנו של הנוער בתוך שהתרגש עלינו היה עניין של יחידים. של יצחק או צביה או מרדכי או פרומקה. כולנו חיינו וחיים בהכרה, שאין לדעת מה היה עולה בגורלנו, ללא היינו חברים לתנועה, ללא ספגנו מילדותנו את הערכים, אשר אתם נתתם לנו. **זהו בעצם סוד כוחה של התנועה: שידעה תמיד לתבוע מאנשיה.** היא רצתה לחנך והיא חינכה אנשים מהפכניים, שעמדו ויכלו לעמוד בתקופות שונות ובקטעים קשים על קוממיות העם, על קוממיות האדם בישראל, ועל קוממיות האדם בכלל. רק בכח החינוך שקיבלנו יכולנו כך לעבור את התקופה הזאת... יכולנו לעמוד בגטו כאשר עמדנו רק מפני שהיינו קולקטיב, תנועה, מפני שכל אחד ידע שאין הוא בודד. כל יהודי הועמד בודד מול גורלו. יחיד ועזוב בפני האויב כביר הכח. אך אנחנו עמדנו מהרגע הראשון ועד הסוף כקולקטיב, כתנועה. **הרגשה זו, שישנה תנועה, שיש ציבור אנשים הדואגים איש לרעהו, שקיימת דרך משותפת, היא שאפשרה לכל אחד מאיתנו לעשות את אשר עשינו.** הדבר הטרגי ביותר היה, שיהודים לא ידעו מה לעשות. מאז הימים הראשונים, משהתחילה הדמורליזציה הגדולה בגטו ועד ימי החיסול והמוות - לא ידעו מה לעשות. ואילו אנו ידענו מה רצוננו לאור הערכים שהתחנכנו בהם. חיפשנו ומצאנו את הדרך. זה היה הכח שאפשר לנו לחיות.